

Makhorin H. L. Narysy z istorii esperantorukhu v Ukraini / H. L. Makhorin. – Zhytomyr : FOP Yevenok O.O., 2012. – 60 s. (Ukr)

Obshchestvo «Эсперанто» // Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy u m. Kyievi. – F. 274. – Op. 4. – Spr. 352. – 68 ark. (Rus)

6. Soobshchenye departamenta obshchikh del o proshenyu KOЭ o sozryve s'ezda Obshchestva // Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy u m. Kyievi. – F. 443. – Op. 666. – Spr. 4. – 94 ark. (Rus)

ДІАГНОСТИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПТНЗ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ: КРИТЕРІАЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ.

Коваленко Сергій Олегович

*кандидат педагогічних наук, доцент ННППІ УІПА,
Україна, м. Бахмут*

THE DIAGNOSIS OF FUTURE ENGINEERS-PEDAGOGUES TRAINING FOR THE FORMATION OF VALUABLE ATTITUDE TO WORK BY STUDENTS OF VOCATIONAL SCHOOLS: CRITERIA BASE OF RESEARCH.

Sergey Kovalenko

*Ph.D., Associate Professor ESPPI UEPA,
Bahmut, Ukraine*

АНОТАЦІЯ

На основі теоретичного дослідження підготовки майбутніх інженерів-педагогів як психолого-педагогічної проблеми, аналізу сутності ціннісного ставлення до праці в процесі трудового виховання, а також аналізу сучасної практики підготовки майбутніх інженерів – педагогів до формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці пропонується розроблена критеріальна база діагностики процесу цієї підготовки.

ABSTRACT

Based on the theoretical research of future engineers-pedagogues training as psychological and educational problem, the analysis of the essence of valuable attitude to work in the labour education and the analysis of the current practices of formation of valuable attitude to work by students in vocational schools the criteria basis of diagnosis of engineers-pedagogues training is offered.

Ключові слова: підготовка інженерів-педагогів, формування ціннісного ставлення до праці, критеріальна база діагностики процесу підготовки.

Keywords: engineers-pedagogues training, the formation of valuable attitude to work, the criteria

Одне із провідних завдань модернізації системи вищої інженерно-педагогічної освіти полягає у переході до нової освітньої парадигми, під якою розуміється сукупність принципів, ціннісних настанов і способів організації освітньої діяльності, що відповідають вимогам сучасного замовлення. Класична парадигма освіти, переважно зорієнтована на репродуктивне знання, на сьогодні практично вичерпала себе.

Пошук нових моделей освіти зумовлений також розбіжністю між потребою суспільства в інженерах-педагогах, здатних до інноваційної фахової поведінки, швидкого перевлаштування своїх дій відповідно до змін в професійній діяльності, та недостатньою фаховою підготовкою під час їхнього навчання у ВНЗ.

У результаті аналізу теорії і практики вищої інженерно-педагогічної освіти було констатовано суперечності між сучасними вимогами до підготовки

майбутніх інженерів-педагогів до трудового виховання учнів ПТНЗ і недостатньою розробленістю в педагогічній теорії змісту, форм, методів такої підготовки, а також методик її діагностування.

Теоретичною основою дослідження є сутність педагогічних теорій та концептуальних положень щодо: професійного ставлення майбутніх фахівців педагогічного напрямку (О. Абдуліна, І. Зязюн, О. Дубасенюк, Н. Кузьміна, С. Сисоєва, В. Сластьонін); професійної підготовки інженерно-педагогічних кадрів для ПТНЗ (А. Ашерів, С. Батишев, Н. Брюханова, О. Зеєр, Р. Гуревич, О. Коваленко, М.

Лазарев, Н. Ничкало, О. Новіков, О.Щербак); змісту, форм і методів виховної роботи в закладах профтехосвіти (О.Авер'янова, М.Васильєва, О.Кондратюк, О. Коберник, Д. Тхоржевський).

Метою даної роботи є розробка критеріальної бази дослідження підготовки майбутніх

інженерів-педагогів до формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці.

Теоретичне дослідження підготовки майбутніх інженерів-педагогів як психолого-педагогічної проблеми [2; 3; 4; 6], аналіз сутності ціннісного ставлення до праці в процесі трудового виховання [1; 8; 9; 12], а також аналіз сучасної практики підготовки майбутніх інженерів-педагогів до формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці [5; 7; 10; 11] надає нам можливість визначити критерії результативності цього процесу. Ефективність його також залежить і від того, чи сформовані відповідні цінності в самих студентів – майбутніх майстрів виробничого навчання і вихователів учнів ПТНЗ.

Перш ніж приступити до діагностики даного виду підготовки студентів нам потрібно обґрунтувати та розробити критеріальну базу дослідження.

Більшість дослідників за основу сукупності критеріїв зазвичай беруть пізнавальні, емоційномотиваційні та поведінкові ознаки. Ми в своєму дослідженні, по-перше, керуючись дослідницькими завданнями, а саме – формування ціннісного ставлення до праці, а по-друге, спираючись на узагальнення різних підходів до

визначення цінностей праці в науково-педагогічній літературі визначаємо власну критеріальну базу.

Формулюючи критерії, ми виходимо з найбільш усталеного в педагогіці підходу, що полягає у виділенні трьох рівнів сформованості показників за кожним із трьох критеріїв: низький, достатній, високий. Такий підхід до критеріальної бази стосовно підготовки студентів – майбутніх інженерів-педагогів – до формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці найоптимальніший, оскільки більш конкретна деталізація рівнів навряд чи буде точною і достовірною.

Отже стосовно проблематики нашого дослідження нами були виділені наступні критерії: когнітивно-пізнавальний, мотиваційно-ціннісний, креативно-діяльнісний.

Перший, когнітивно-пізнавальний, критерій ціннісного ставлення майбутніх інженерів-педагогів до праці виявляється у повноті та системності предметних знань, а також знань про сутність цінності праці, наявності творчої практичної свідомості і працьовитості, володінні сучасним економічним мисленням. Характеристику даного критерію за кожним із показників на кожному з трьох рівнів подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Когнітивно-пізнавальний критерій діагностики підготовки студентів, майбутніх інженерів-педагогів, до формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці

Рівні	Показники
Низький	<p>відсутні економічні знання і знання економічних законів, не має уявлень щодо економічних реалій сучасного світу і норм “раціональної економічної” поведінки (купівля, продаж, сплата податків, інвестування тощо) в умовах ринкової економіки; не має відповідних загальноосвітніх і політехнічних знань, загальних основ виробничої діяльності;</p> <p>недостатньою мірою усвідомлює роль суспільно корисної та продуктивної праці у формуванні громадянської свідомості, патріотичних почуттів і моральних якостей особистості, розуміння нею суспільних обов’язків;</p> <p>не розуміє сутність ціннісного ставлення до праці, шляхи і засоби його формування; не володіє сукупністю сучасних педагогічних знань у галузі трудового виховання учнів ПТНЗ;</p> <p>не орієнтується в методиці формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці, не має вмінь застосування її на практиці.</p>
Середній	<p>на достатньому рівні володіє економічними знаннями, орієнтується в економічних законах, добре знає економічні реалії сучасного світу і норми “раціональної економічної” поведінки (купівля, продаж, сплата податків, інвестування тощо) в умовах ринкової економіки;</p> <p>має відповідні загальноосвітні і політехнічні знання, розуміється в загальних основах виробничої діяльності;</p> <p>добре усвідомлює роль суспільно корисної та продуктивної праці у формуванні громадянської свідомості, патріотичних почуттів і моральних якостей особистості, розуміння нею суспільних обов’язків;</p> <p>розуміє сутність ціннісного ставлення до праці, шляхи і засоби його формування; у цілому володіє сукупністю сучасних педагогічних знань у галузі трудового виховання учнів ПТНЗ;</p> <p>на достатньому професійному рівні проектує і застосовує методику формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці.</p>

Високий	<p>володіє глибокими економічними знаннями, вірно розуміє дію економічних законів, має чіткі уявлення щодо економічних реалій сучасного світу і норми „раціональної економічної” поведінки (купівля, продаж, сплата податків, інвестування тощо) в умовах ринкової економіки;</p> <p>має глибокі загальноосвітні і політехнічні знання, розуміється в загальних основах виробничої діяльності;</p> <p>чітко усвідомлює роль суспільно корисної та продуктивної праці у формуванні громадянської свідомості, патріотичних почуттів і моральних якостей особистості, розуміння нею суспільних обов’язків;</p> <p>правильно розуміє сутність ціннісного ставлення до праці, шляхи і засоби його формування; повною мірою володіє сукупністю сучасних педагогічних знань у галузі трудового виховання учнів ПТНЗ;</p> <p>має фундаментальні знання щодо розробки методики формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці, вміє творчо застосовувати її на практиці.</p>
---------	--

Другий критерій підготовки у студентів цінні- проявляється в ступені усвідомлення майбутнього ставлення до праці – мотиваційно-ціннісний інженерами-педагогами особистісної та соціальної значущості цінностей праці, формі емоційно-оцінюваності студентів до реалізації трудового

вихочного ставлення до цих цінностей. Саме цей критерій виражає аксіологічні ставлення до праці та мо- із показників на кожному з трьох рівнів надаємо в таблиці 2.

Таблиця 2

Мотиваційно-ціннісний критерій діагностики підготовки майбутніх інженерів-педагогів до формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці

Рівні	Показники
Низький	<p>слабке усвідомлення смислу праці, що не виходить за рамки задоволення власних матеріальних і соціальних потреб;</p> <p>відсутність переконання щодо цінностей праці як фактору існування, розвитку і взаємозбагачення суспільства і людини;</p> <p>ставлення до світу речей має руйнівний характер (переважають прагматичні цілі праці, і як результат – споживчий фетишизм);</p> <p>не усвідомлює необхідності поєднання суспільних та особистих інтересів при здійсненні трудової діяльності;</p> <p>відсутня установка на формування в учнів ПТНЗ готовності до різноманітних видів діяльності, соціально-професійної мобільності, здійснення корисно суспільної та продуктивної праці.</p>
Середній	<p>в цілому усвідомлює смисл праці, має уявлення щодо зв’язку між матеріальними потребами особистості та соціальними потребами;</p> <p>має переконання щодо ролі та цінності праці як фактору існування, розвитку і взаємозбагачення суспільства і людини;</p> <p>усвідомлює потребу в світі речей як умови розвитку економіки суспільства, але у відношенні до нього виявляє прояв споживчого фетишизму;</p> <p>виявляє схильність до поєднання суспільних та особистих інтересів при здійсненні трудової діяльності;</p> <p>наявна установка на формування в учнів ПТНЗ готовності до різноманітних видів діяльності, соціально-професійної мобільності, здійснення корисно суспільної та продуктивної праці.</p>

Високий	сформована система емоційно-оцінних ставлень щодо смислу праці, вірно усвідомлює зв'язок щодо забезпечення матеріальних потреб особистості та соціальними потребами; виражені переконання щодо ролі та цінності праці як фактору існування, розвитку і взаємозбагачення суспільства і людини; ставлення до світу речей має творчо-відтворювальний характер (прагнення до зростання світу речей як умови розвитку економіки суспільства); виявляє потребу у поєднанні суспільних та особистих інтересів при здійсненні трудової діяльності; яскраво виражена установка на формування в учнів ПТНЗ готовності до різноманітних видів діяльності, соціально-професійної мобільності, здійснення корисно суспільної та продуктивної праці.
---------	--

Третій критерій – креативно-діяльнісний, реалізується в ступені сформованості навчальних знань, умінь і навичок у майбутніх інженерів-педагогів щодо виконання професійної діяльності у напрямку виховання ціннісного ставлення до праці в учнів ПТНЗ. Цей критерій передбачає включення

студентів до суспільно-корисної та продуктивної діяльності і спонукання їх до підприємливості, ініціативності, творчого підходу до будь-якої справи. Характеристику даного критерію за кожним із показників на кожному з трьох рівнів подаємо в таблиці 3.

Таблиця 3

Креативно-діяльнісний критерій діагностики підготовки майбутніх інженерів-педагогів до формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці

Рівні	Показники
Низький	не володіє прийомами організації трудової колективної діяльності, наявний репродуктивний підхід до її здійснення; здійснює професійно-педагогічну діяльність під впливом застарілих педагогічних стереотипів, не виявляє схильності до пошуку інноваційних стратегій виховання до цінностей праці; не виявляє вміння у розв'язанні професійних проблем, не намагається вдосконалювати навички педагогічного спілкування, використовує авторитарні методи у ході взаємодії з учнями ПТНЗ;
Середній	не чітко проектує трудове виховання учнів ПТНЗ, формально застосовує різноманітність форм і методів виховання; не виявляє підприємливості, ініціативності, творчого підходу до справи. на достатньому рівні володіє прийомами організації трудової колективної діяльності, використовує творчо-репродуктивний підхід до її здійснення; не завжди уникає педагогічних стереотипів при здійсненні професійно-педагогічної діяльності із формування ціннісного ставлення до праці в учнів ПТНЗ; - у цілому грамотно вміє розв'язувати певні професійні проблеми, вдосконалює навички демократичного стилю педагогічного спілкування з учнями ПТНЗ; - виявляє здатність до трудового виховання учнів ПТНЗ, вміє застосовувати різноманітні форми і методи виховання; на достатньому професійному рівні виявляє підприємливість, ініціативність, з елементами творчості підходить до справи.
Високий	володіє різними прийомами організації трудової колективної діяльності, застосовує креативний підхід до її здійснення; відмовляється від педагогічних стереотипів, орієнтуючи діяльність у вихованні ціннісного ставлення до праці в учнів ПТНЗ на пошуки творчих новаторських ідей педагогів; володіє вмінням нестандартного розв'язання певних професійних проблем, постійно намагається вдосконалювати навички демократичного стилю педагогічного спілкування з учнями ПТНЗ; уміло проектує трудове виховання учнів ПТНЗ, логічно застосовує різноманітність форм і методів виховання; постійно виявляє підприємливість та ініціативність, має творчий підхід до будь-якої справи.

Представлені вище критерії, їх показники й рівні сформованості щодо кожного з них, стають значущою підставою не тільки для визначення ефективності педагогічних умов підготовки майбутніх інженерів-педагогів до формування в учнів ПТНЗ ціннісного ставлення до праці, але й виявлення реальної практики підготовки студентів до цього виду діяльності.

Література

Асташова Н. А. Концептуальные основы педагогической аксиологии / Н. А. Асташова // Педагогика. – 2002. – № 8. – с. 8-13.

Брюханова Н. О. Концептуальні положення проектування системи педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів / Н. О. Брюханова // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. праць. – 2012. – № 34–35. – С. 8–13.

Брюханова Н. О. Основи педагогічного проектування в інженерно-педагогічній освіті : [монографія] / Н. О. Брюханова. – Харків : НТМТ, 2010. – 438 с.

Брюханова Н. О. Способи удосконалення змісту педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів / Н. О. Брюханова // Проблеми інж.пед. освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Х., 2005. – № 11. – С. 79–86.

Власенко К. До проблеми формування професійної компетентності майбутніх інженерів-педагогів / К. Власенко // Рідна шк. – 2008. – № 3/4. – С. 25–27. 6. Коваленко О. Е. Концепція професійно-педагогічної підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей / О. Е. Коваленко, Н. О. Брюханова, О. О. Мельниченко // Проблеми

інженернопедагогічної освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Х., 2005. – Вип. 10. – С. 7–20.

Лызь Н. А. Образовательная компетентность студентов как фактор качества высшего образования / Н. А. Лызь // Педагогика. – 2011. – № 5. – С. 67-76.

Романчук Н. О. Підготовка майбутнього інженера-педагога до особистісно орієнтованого навчання в професійно-технічних закладах освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / Н. О. Романчук. – Житомир, 2011. – 20 с.

Сердюкова О. Я. Формування педагогічної компетентності майбутніх інженерів-педагогів у навчальному процесі вищого навчального закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / О. Я. Сердюкова. – Луганськ, 2011. – 20 с.

Столярова Т. О. Формування творчої активності майбутнього вчителя трудового навчання в процесі професійної підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / Т.

О. Столярова. – Вінниця, 2008. – 20 с.

Харченко С. Я. Трудова соціалізація дітей та молоді / С. Я. Харченко, Ю. М. Філіппов, Н. Л. Отрощенко, Е. Г. Ємцева ; Держ. закл. „Луган. нац ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. – 200 с.

Якубов Ф. Я. Инженерно-педагогическое образование в контексте постиндустриального социально-экономического развития / Ф. Я. Якубов // Пробл. та перспективи формування нац. гуманіт.техн. еліти. – 2008. – Вип. 17. – С. 40–48.

ПЕРЕДУМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ НІМЕЧЧИНИ

Ковальчук Л.О.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Тернопільський національний економічний університет,
Тернопіль, Україна*

PRECONDITIONS OF REALIZATION OF GENDER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS OF GERMANY

Kovalchuk L.O.,

*Ph.D., Ternopil National Economic University,
Ternopil, Ukraine*

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто передумови реалізації гендерного виховання у навчальних закладах Німеччини та докладно висвітлено поняття коєдукації, спільного та роздільного навчання, частково роздільного навчання, рівності статей.

Об’єкт дослідження – гендерне виховання в навчальних закладах Німеччини.

Мета роботи – з’ясувати особливості передумов гендерного виховання в навчальних закладах Німеччини.